

Prof. R. Oliver-Bertrand
Departamento Humanidades
UNIVERSIDAD NACIONAL DEL SUR
BAHIA BLANCA
ARGENTINA

25 d'abril de 1960

Sr. Josep Ferrater Mora
Department of Philosophy
Bryn Mawr College.
BRYN MAWR, PA.

Benvolgut amic,

En una de les vostres últimes cartes, ara farà un any, m'animàveu a seguir aquesta correspondència escrivint que rebríeu amb gust notícies meves. Faig ús de la frase enviant-vos la meva primera salutació des del sur d'Amèrica, al cap de deu mesos d'haver marxat d'Espanya. Per una banda, el desig de què tinguéssiu una separata del treball adjunt, aparegut ara a desgrat de la data d'edició; per una altra, el desig també de no amoïnar-vos amb mals-de-cap que els vostres treballs no necessiten, *m'havien frenat l'impuls*.

Però apart, repeteixo, la separata, he començat a rumiar que érem si fa no fe de la mateixa edat, i això m'ha semblat que em donava dret a parlar-vos (a escriure-us en aquest cas) com a company, que van conèixer junts les il·lusions que vam tenir amb la Universitat autònoma de Barcelona... Més encara. En Llorens Castillo em va dir a Madrid que éreu molt amic d'en Vicens Vives, i aquesta seguretat m'afectà donar més fe a la vostra personalitat d'intel·lectual i de filosof. M'he dit que forçosament us haviu de col·locar per damunt les etiquetes de partits i creences, que tantes vegades emmascaren la veritable condició humana.

La meva situació inestable a Espanya durant vint anys i, finalment, la meva partida de la península (a contracor de la meva pobra dona que no és gens aventurera) ho dec a l'enemistat d'en Vicens. Segurament que no en sabíeu res. No crec que pogueu dubtar ara de la meva noblesa en dir-vos-ho ni de la meva confiança en què sabreu col·locar-vos per damunt de les misèries humanes. I consti que no pensó fer cap judici. Fer-ho seria no respectar la vostra amistat. Únicament us prego que vulgueu rellegir el mot "etiquetes", que abans escrivia, i apuntar-vos la frase "Aquesta inflor d'en Vicens!", que en Jordi Rubió i Balaguer m'ha recordat tants cops com ens hem vist en els darrers anys. Al marge, heu de saber que sempre he respectat la laboriositat i l'empenta d'en Vicens. Aleshores? Senzillament, mai no vaig voler portar-li la cartera ni posar-me a les seves ordres ni fer la història com ells la fa. Una vegada més, la independència es paga cara.

Amb la sinceritat i franquesa que els paràgrafs anteriors comporten, confiat sempre a la vostra altura moral, tornaré a enfilejar un tema iniciat a Espanya: el de la meva possible anada als USA per a treballar-hi en algun dels seus Colleges o Universitats. Jo sé que el vostre camp de Filosofia està allunyat de l'hispanista. Així i tot, vull insistir en demanar el vostre ajut. Abans us escrivia que feia deu mesos que era a Bahía Blanca, per recomanació, principalment, d'en Sánchez-Albornoz. En aqueixos deu mesos no he aconseguit fer comprar un sol llibre, una sola revista, ni organitzar un petit seminari... Com podeu imaginar que pugui treballar? Confesso que he trobat al-

Vguns avantatges amb referència al règim de Franco. Moralment, molt pocs; intel·lectualment, nuls. I sense horitzons, perquè la gent es mata per anar a Buenos Aires, i no hauria vingut a Amèrica per fer de pidolaire, la professió més generalitzada a Espanya durant vint anys.

Us escric no solament amb el cor a la mà, sinó, alhora, des del punt de vista de la meua dignitat intel·lectual, modesta, però també laboriosa. El primer cuatrimestre de l'any vinent no tindrè classes. Les meves matèries no ho són sinó del segon. Pregunto si a Bryn Mawr no necessitarien un Prof. d'Història o de Cultura Hispàniques, i si les autoritats acadèmiques de Bryn Mawr no em contractarien "a prova" per an curset que elles organitzessin. Veient-me actuar, desapareixien els recels que jo comprenc justificats. ?No veieu alguna possibilitat? Per a mi fóra la fi d'un peregrinatge i el relligament personal d'una amistat.

Però si a Bryn Mawr no era factible, podria ésser-ho a alguna altra Universitat o College, d'entre els centenars que existeixen. Sense presumció de cap mena, acceptareu que em sobren mèrits i pràctica per a ingressar en una secció hispànica. De tant en tant, en els vostres viatges, és probable que pugueu fer algunes preguntes o esbrinar el camí més pràctic per aconseguir el meu objectiu. Permeteu-me que confii del tot en vós. Ni el Llorens ni el Marichal responen a les meves instàncies. Un magnífic article que va sortir a la premsa de Buenos Aires a propòsit de la vostra obra i la correspondència d'en Romain Rolland, que aquests dies llegeixo, m'han portat a no desesperar de trobar una mà generosa, la vostra.

Penso que per avui n'hi ha prou. Una abraçada cordial,

D. S.

*Je desirais de Megin le reporter. Les intéressés.
Sais-je profiter de une visite que ne passe par
la Censura pour donner une interprétation hebdomadaire
(avui a Espanya), sobre el poder a l'any 9, et de
la Semaine Tricolore.*